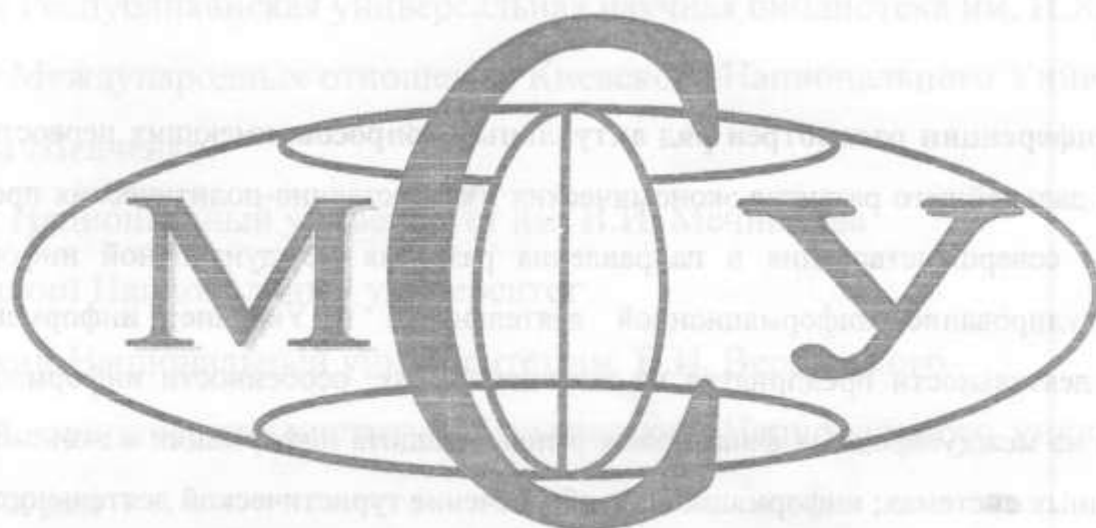

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ АР КРЫМ
ИНСТИТУТ СТРАН ВОСТОКА И АФРИКИ
МЕЖДУНАРОДНОГО СЛАВЯНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА
РЕСПУБЛИКАНСКИЙ КОМИТЕТ АВТОНОМНОЙ РЕСПУБЛИКИ
КРЫМ ПО ИНФОРМАЦИИ
КРЫМСКАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ УНИВЕРСАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ
БИБЛИОТЕКА ИМ. И.Я. ФРАНКО**

РОЛЬ МЕЖДУНАРОДНОЙ ИНФОРМАЦИИ В РАЗВИТИИ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ

**Материалы межвузовской научно – практической конференции
руководителей, ученых,
специалистов и преподавателей**

15 мая 2009 года

г. Симферополь

Материалы межвузовской научно - практической конференции руководителей, учёных, специалистов и преподавателей «Роль международной информации в развитии международных отношений» (15 мая 2009 года). / Симферополь, 2009. - 266 с.

В сборнике размещены материалы выступлений участников межвузовской научно-практической конференции «Роль международной информации в развитии международных отношений», состоявшейся 15 мая 2009 года в Крымской Республиканской Универсальной Научной библиотеки им. И.Я. Франко совместно с Республиканским комитетом Автономной Республики Крым по информации.

На конференции рассмотрен ряд актуальных вопросов, имеющих первостепенное значение для дальнейшего развития экономических и общественно-политических процессов: пути, методы совершенствования и направления развития международной информации; правовое регулирование информационной деятельности в Украине; информационное обеспечение деятельности предприятия на внешнем рынке; особенности информационной деятельности на международных финансовых рынках; защита информации в экономических информационных системах; информационное обеспечение туристической деятельности; пути внедрения способов и методов управления коммуникативными процессами в организации; совершенствование рекламной деятельности зарубежных торговых компаний на украинском рынке; организация международной рекламной кампании в сети Интернет; формирование имиджа АР Крым в украинских и зарубежных СМИ и другие важные вопросы информационной деятельности.

Обсуждение этих важных вопросов будет способствовать совершенствованию преподавания информационных, экономических и внешнеэкономических, финансовых, управленческих и правовых дисциплин, улучшению учебно-методической и научной работы в институте, более тесной связи учебного процесса с развитием информационных и внешнеэкономических связей Украины.

Рецензенты:

Доктор технических наук, профессор
Доктор географических наук, профессор

Шмигальский В.Н.
Яковенко И.М.

<i>Вауліна О. С.</i> ВИКОРИСТАННЯ ОМОНІМІЇ ТА ПОЛІСЕМІЇ У ГАЗЕТНИХ ТЕКСТАХ.....	74
<i>Газиев Э.Л.</i> ПРОЕКТИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ В БИЗНЕСЕ	78
<i>Яценко Л.Ф., Дытынчук А.А.</i> ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ОЦЕНКИ И ПРИНЯТИЕ БИЗНЕС-РЕШЕНИЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ.....	83
<i>Дяченко І. М.</i> ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВІТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	86
<i>Згуро В.Л.</i> ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ЗАЩИТА ЛИЧНОСТИ ОТ ИНФОРМАЦИОННОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ.....	89
<i>Кіндер Ю. С.</i> ПРОТИСТОЯННЯ МАНІПУЛЯТИВНИМ ВПЛИВОМ.....	92
<i>Калугін П.І., Кулаковська В.В.</i> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ.....	94
<i>Билялова Л. Р., Карлаш Т. В.</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СЕТЕВЫХ ПРОГРАММНЫХ ОБОЛОЧЕК ДЛЯ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ.....	98
<i>Кондратюк Г.Н.</i> РОЛЬ ДОСТОВЕРНОСТИ ИНФОРМАЦИИ В РАЗРЕШЕНИИ МЕЖНАЦИОНАЛЬНЫХ КОНФЛИКТОВ.....	101
<i>Костюк Є.С.</i> ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБМІН МІЖ ВІНАХІДНИКАМИ УКРАЇНИ ТА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ УПРОДОВЖ 20 – 30-Х РР. ХХ СТ.....	104
<i>Фікс І.Є.</i> ПРО ДЕЯКІ РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕГМЕНТА ДЕРЖАВНОЇ ЕТНОПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	107
<i>Крамар О.С.</i> ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА У МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ УКРАЇНИ МІЖВОЄННОЇ ДОБИ.....	111
<i>Крет О. В.</i> ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ВЛАДИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	114
<i>Литвиненко Т.Н.</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО МЕЖДУНАРОДНОЙ ИНФОРМАЦИИ.....	120
<i>Луценко Н.А.</i> ГЛАВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ВЕДУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ В СОВРЕМЕННОМ ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ.....	122
<i>Оверчук О. В.</i> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЩОДО ЗМІ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	123

Д.Снежко и о «слоне» Б.Михайлова // Известия ЦК СЭСС. – 1928. – №1-2. – С.34-35. 6. Никольский Р. Новые задачи советского эсперкора // Известия ЦК СЭСС. – 1928. – №3-4. – С.72-73. 7. Новиков Д. Язык без нации (На кремлевской выставке международной связи) // Известия ЦК СЭСС. – 1926-1927. – №5-6. – С.180-181. 8. О чем в ноябре-декабре писать за границу по вопросам религии и антирелигиозного движения в СССР // Известия Центрального комитета Союза эсперантистов советских республик (Далі – Известия ЦК СЭСС). – 1928. – №9-10. – С.290-291. 9. Полезные факты и цифры для писем за границу // Известия ЦК СЭСС. – 1928. – №1-2. – С.29-30. 10. Свистович С.М. Громадський вимір соціалістичного експерименту в Україні (20-30 роки ХХ століття). – К.: Варта, 2007. – 568 с. 11. Снежко Д. Больные вопросы эсперкорства. Об эсперкор-голоде, о работе labesko, об «ухаживателях», начинающих и о том, как не надо делать из мухи слона // Известия ЦК СЭСС. – 1928. – №1-2. – С.31-34. 12. Skribemulo R. Необдуманые письма // Известия ЦК СЭСС. – 1926-1927. – №1-2. – С.22-25.

УДК 327.0:316.77

Крем О. В.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ВЛАДИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Актуальність проблематики дослідження. Без побудови прозорих стосунків між владою і суспільством важко протистояти корупції і сформувати довіру громадян до влади та її позитивний імідж. Майбутнє і влади, і країни сьогодні значною мірою пов'язано з рішенням проблеми прозорості владних структур. Як зазначають науковці, діє загальносвітова тенденція законодавчо забезпечувати право своїх громадян знати наскільки ефективно функціонують їх владні інституції. Демократія у своєму розвитку спирається саме на поінформованого громадянина. Сонячне світло інформованого суспільства покликано повсюдно знищувати іржу корупції і цвіль некомпетентності здійснення державної і іншої влади [1]. Для реформування сучасного українського суспільства у напрямку гласності, відкритості та прозорості, публічності та підзвітності, природно, показовим є закордонний досвід. Однак вітчизняні труднощі і специфічні умови не дозволяють безпосередньо «сканувати» цей досвід. У той же час дослідження міжнародної практики реформування дозволяє краще визначити пріоритети державної політики та соціально-політичної практики. Саме цим обумовлена актуальність нашого звернення до зарубіжного досвіду забезпечення прозорості влади.

Аналіз досліджень у цій сфері свідчить про певний інтерес до проблематики прозорості. Вивченню нормативної складової прозорості влади приділяли увагу, зокрема, російські дослідники М. Анісімцев, В. Монахов, С. Романюк та ін. Вони, досліджуючи проблеми формування прозорості у своїй країні, звертали увагу на значні досягнення у сфері правового забезпечення прозорості влади багатьох розвинених країн. Їх праці фактично започаткували аналітичні підходи до вивчення цієї проблеми. Українські дослідники І. Білан, Є. Захаров, І. Рапп, В. Речицький, Р. Романов, Є. Тихомирова, аналізуючи нормативно-правову компоненту прозорості української влади, також зазначали важливість дослідження зарубіжного досвіду. Спеціальні наукові дослідження цього питання поки що відсутні, проте вивчення міжнародної практики прозорості в умовах розвитку глобалізаційних процесів дедалі більш важливе та необхідне. Саме тому предметом нашого дослідження стала зарубіжна практика правової підтримки прозорості влади, а метою – аналіз досвіду правового забезпечення прозорості влади в окремих країнах світу.

На наш погляд, для забезпечення прозорості діяльності владних інституцій сьогодні вживаються різні заходи інформаційної взаємодії держави і суспільства. Їх ефективність, хоча і не зводиться до заходів законодавчого характеру, але значною мірою залежить від них. Такої ж думки дотримуються і інші дослідники. Так, С. Романюк зазначає, що практично у всіх розвинених країнах світу прозорість відносин держави і громадянського суспільства координується й регулюється спеціальним законодавством [2].

Дослідження існуючої у різних країнах світу правової регуляції транспарентності влади свідчить про існування таких основних форм такого регулювання:

1 по-перше, Конституція та законодавчі акти, що регулюють інформаційні відносини та свободу слова, що стосуються питань транспарентності тою чи іншою мірою (Закон Великобританії «Про свободу інформації», Закон Литовської Республіки «Про суспільну інформацію»);

2 по-друге, окремі загальнонаціональні законодавчі акти, які визначають механізм транспарентності влади у масштабах країни та різних сферах життя суспільства;

3 по-третє, нормативно-правові акти регіональних суб'єктів влади (Німеччина – Закон Землі Бранденбург "Про ознайомлення з офіційними документами і доступ до інформації", Росія – Закон «Про порядок надання інформації органами державної влади в місцевого самоврядування Калінінградської області»);

4 по-четверте, нормативно-правові акти галузевих суб'єктів або такі, що поширюються на окремі сфери життя суспільства (Закон Франції "Про фінансову гласність політичного життя", Федеральний закон Російської Федерації «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади в державних засобах масової інформації»).

На наш погляд, найбільш ефективною моделлю правового забезпечення транспарентності влади є друга. Вона сприяє цілісності регулювання транспарентності суспільства через регулювання влади, визначає загальні принципи та технології реалізації гласності, відкритості та прозорості, публічності та підзвітності влади на різних рівнях її функціонування, забезпечує більш ефективну інституалізацію транспарентності влади. Зрозуміло, що вона ґрунтується на документах першого рівня, проте органічно доповнює і конкретизує їх.

Науковці пов'язують початок «ери відкритості» з новим часом. На думку В. Монахова, досвід законодавчого закріплення права народу знати досить зрештою з'явився в ряді країн Європи наприкінці XVIII століття. У 1776 року шведський парламент – Риксдаг – прийняв, а король підписав конституційний Акт про свободу преси, що закріпив серед інших своїх норм і цей принцип. Батьківщина ідей Просвіти – Франція також внесла свій нормативно-правовий внесок у тодішню європейську модель закріплення права народу знати. Французька Декларація прав людини й громадянина 1789 року містить не тільки широко відому норму статті 11 про права кожного громадянина вільно "висловлюватися, писати й друкувати", але також і майже невідомі у нас норми статей 14 і 15 про право громадян стежити за витратою податків, що збираються, і вимагати "звіту в кожній посадовій особі по довіреній йому частини керування". Потім протягом майже двох століть права народу знати не були затребувані практично жодною державою Старого й Нового Світа. Їх рецепція набула актуальності вже в новітній історичний час. Піонером стала Фінляндія, де в 1951 році був прийнятий спеціальний закон про відкритість інформації, що перебуває в розпорядженні державних органів [1].

Сьогодні подібна практика має місце і в інших країнах, охоплюючи значно більше коло проблем правового регулювання транспарентності. У багатьох державах прийняті і діють спеціальні законодавчі акти, що регулюють атрибутивні характеристики транспарентності. У таблиці 1 подано назви деяких спеціальних актів окремих країн, регулюють процес поширення інформації від влади до суспільства.

Проаналізуємо основні положення, зафіксовані у спеціальних законодавчих актах щодо транспарентності влади окремих країн.

1. Проголошення обов'язковості доступу громадськості до урядових документів і інформації як одної з найважливіших вимог до сучасної влади. Поняттям «документи», як правило охоплюються листи, записи, доповіді, фотографії, фільми, кіно-фотоплівки, мікрофільми, плани, малюнки, діаграми, карти, звукові і аудіо записи, друковані або

електроні файли. Закон Франції «Про доступ до адміністративних документів», наприклад, дуже детально перераховує ці документи – «файли, доповіді, дослідження, записи, проекти, статистику, розпорядження, інструкції, міністерські циркуляри, меморандуми або відповіді, що містять інтерпретації позитивного права або опису адміністративних процедур, рекомендацій, прогнозування й рішень, прийнятих від імені держави, рішення територіальних органів влади, державних установ або суспільних або приватних організацій, керуючих комунальним обслуговуванням» [8, 133].

Законодавчі акти останнього десятиріччя, як правило, передбачають два аспекти такого доступу – передача інформації за запитом громадськості і поширення інформації з ініціативи владної установи. Про другий аспект, наприклад, так йдеться у Законі Литовської Республіки «Про право на одержання інформації від державних установ і установ самокерувань» говорить, що установа зобов'язана підготувати й випустити інформаційне видання або іншим шляхом представити для загального ознайомлення інформацію про свої функції, структуру і вирішення питання. У владній установі мають бути покажчики наявних документів, а ця інформація – загальнодоступною і безкоштовною. В інформаційному виданні або в представленій іншим шляхом інформації для загалу повинен бути зазначений представник установи з інформаційних питань, точний адрес його роботи, номер факсу й телефону, робочі й приймальні години. У випадку, якщо заявник звертається із проханням про подання офіційного документа, для нього повинна бути створена можливість ознайомитися з оригіналом цього документа. При відсутності такої можливості підготовляється копія документа або виписка з нього. Видатки на підготовку копій документів заявником відшкодовуються у встановленому Урядом порядку [11].

Таблиця 1

Спеціальне правове забезпечення транспарентності влади окремих країн

Дата прийняття	Країна	Назва закону
1766	Швеція	Про свободу преси (зараз є частиною Конституції, прийнятої у 1949 р. і зміненою внесеними поправками у 1976, діє також Закон про суспільну природу офіційних документів)
1951	Фінляндія	Про гласність офіційних документів
1999		Про гласність у діяльності уряду
1970	Норвегія	Про суспільний доступ до документів, зміни 1997 року
1976	США	«Об открытом обсуждении всех государственных вопросов» (Sunshine act)
1978	Франція	Про доступ до адміністративних документів
1983	Канада	Про доступ до інформації
1993	Швейцарія	Про інформування громадськості
1994	Бельгія	Про гласність у сфері адміністрації
1998	Ірландія	Акт про свободу інформації
1998, 2005	Германія	Про ознайомлення з офіційними документами и про доступ до інформації, Про регулювання доступу до інформації федерального уряду"
2000	Великобританія	Практичний кодекс доступу до урядової інформації
2000	Литва	Про право на отримання інформації від державних установ і установ самоуправління
2000	Естонія	Про публічну інформацію

2000	Польща	Про свободу доступу до інформації
2001	Словаччина	Про вільний доступ до інформації
2001	ПАР	Про сприяння доступу до інформації
2002	Польща	Про доступ до суспільної інформації
2009 (дія з 1.01. 10)	Росія	Про забезпечення доступу до інформації про діяльність державних органів влади і органів місцевого самоуправління

Складено за: [3, 4, 5, 6, 7, 8].

2. Визначення владних установ, до яких ставиться ця вимога. Так «Практичний кодекс доступу до урядової інформації» Великобританії встановлює таку сферу застосування зазначеного нормативного акту – урядові міністерства (департаменти, відомства), їхні органи. Тут однозначно визначено, що Служба безпеки й Служба розвідки не попадають у сферу дії цього Кодексу, те ж саме стосується отриманої від них інформації, або інформації, що має яке-небудь відношення до них [10]. Федеральний закон Австрії «Про обов'язок надавати інформацію» поширює обов'язок відповідати на запити на національні міністерства, муніципалітети, федеративні муніципалітети і органи самоврядування. У польському законі «Про доступ до суспільної інформації» ще більше розширюється коло установ, що зобов'язуються інформувати про свою діяльність – громадськість може вимагати доступ до суспільної інформації, що знаходиться у розпорядженні органів влади, приватних організацій, що виконують суспільні завдання, профспілок і політичних партій [8, 99].

3. Характеристика категорій інформації, які органи влади мають надавати. Як вже зазначалося, з їх ініціативи частіше за все поширюється інформація про структуру організації, її основні функції, їхні внутрішні правила та рішення, списки вищих посадових осіб, щорічні доповіді тощо. Закон «Про доступ до суспільної інформації» Болгарії, зокрема, зазначає обов'язок державних органів влади також публікувати список інформаційних журналів; інформацію, необхідну для подачі запиту на доступ до інформації; попередження про загрози життю, здоров'ю чи власності; міністр має публікувати щорічні зведення підготовлених Урядом звітів [8, 29].

4. Характеристика категорій інформації, на які не поширюється дія досліджуваних законодавчих актів. Число загальних виключень, що забороняють надання інформації певної категорії є майже у всіх законах. Ці категорії виключення стосуються інформації про захист національної безпеки й міжнародних відносин, захист приватного життя, комерційну конфіденційність, правоохоронну діяльність й забезпечення громадського порядку, а також інформації, отриманої конфіденційно.

Наприклад, закон Норвегії «Про суспільний доступ до документів» говорить про дві категорії інформації. По-перше, секретну за законом і, по-друге, про інформацію, що відповідно до закону, підпадає під виключення із права на доступ громадськості. Залежно від змісту документа тут називаються такі види інформації, доступ до якої обмежений: документи, що містять інформацію, яка, у випадку розкриття, може завдати шкоди безпеці державі, національній обороні або відносинам з іноземними державами та міжнародними організаціями; документи, для яких виключення необхідно: в інтересах належного виконання фінансового, платіжного або кадрового керівництва центрального або місцевого уряду або відповідного органа; в інтересах належного виконання загальних фінансових угод з торгово-промисловими підприємствами; тому що суспільний доступ буде перешкоджати регулятивному виробництву або адміністративним мірам або іншим необхідним адміністративним розпорядженням або заборонам, або можуть створити погрозу їхньому виконанню. Також до цієї категорії відносяться протоколи Державної Ради, документи у випадках призначень або просувань по державній цивільній службі (за винятком списків

претендентів; скарги (позови), доповіді (звіти) і інші документи щодо порушень закону; відповіді на іспитах або подібні тести й вступні іспити у зв'язку з конкурсними іспитами й т.п.; документи щодо щорічних фінансових бюджетів або довгострокових бюджетів; фотографії осіб, внесених у реєстр особистих даних. Термін «реєстр» особистих даних означає реєстрацію, перепис, опис і ін., у якій фотографії людей зберігаються систематично для того, щоб можна було знайти фотографію будь-якої людини якщо буде потреба [11].

Треба зауважити, що ця частина законодавчих актів, як правило, виписана дуже ретельно і детально. На наш погляд, це обумовлено спробою уникнути розширення списку категорій інформації, яка не підлягає розголошенню суб'єктивними рішеннями посадовців.

5. Визначення терміну подачі відповідей на запити є різним у різних країнах, але, як правило складає 5-30 днів. Крім того, закони зобов'язують подавати обґрунтовану відповідь у разі неможливості проінформувати громадянина. У «Практичному кодексі доступу до урядової інформації» Великобританія, зокрема, записано, що «інформація надається в розумний термін. Контрольний час відповіді на так звані легкі інформаційні запити становить 20 робочих днів після їхнього одержання. Цей строк може бути збільшений, якщо буде потрібно провести значний пошук і зіставлення матеріалу. У випадку, якщо відповідно до умов Кодексу інформація не може бути надана, цьому необхідно дати відповідне пояснення» [10].

6. Більшість законодавчих актів, що безпосередньо регламентують транспарентність влади, визначають форму відповіді на інформаційний запит. Закон Німеччини «Про ознайомлення з офіційними документами й про доступ до інформації» передбачає, що право на ознайомлення може бути реалізоване шляхом надання 1) копій, 2) документації, 3) електронної пошти, 4) брошур або 5) інших носіїв інформації, якщо в них утримується інформація, що цікавить подавця. При відповіді на запит можна зробити посилання на публікації компетентного органа [12]. У законах, що приймаються останнім часом передбачається можливість надавати інформацію через Інтернет. Відповідний закон Польщі, зокрема, потребує створення кожним органом влади Бюлетеня суспільної інформації, що дозволяє забезпечити доступ до інформації через комп'ютерні мережі.

Дуже ретельно виписано способи надання інформації громадянам у найновішому спеціальному законі, що регламентує транспарентність влади, – законі Росії «Про забезпечення доступу до інформації про діяльність державних органів і органів місцевого самоврядування». Зокрема тут названі такі способи: 1) оприлюднення (опублікування) державними органами й органами місцевого самоврядування інформації про свою діяльність у засобах масової інформації; 2) розміщення інформації про свою діяльність у мережі Інтернет; 3) розміщення інформації про свою діяльність у приміщеннях зазначених органів, в інших відведених для цих цілей місцях; 4) ознайомлення з інформацією в приміщеннях зазначених органів, а також через бібліотечні й архівні фонди; 5) присутність громадян (фізичних осіб), у тому числі представників організацій (юридичних осіб), суспільних об'єднань, державних органів і органів місцевого самоврядування, на засіданнях колегіальних державних органів і колегіальних органів місцевого самоврядування, а також на засіданнях колегіальних органів державних органів і колегіальних органів місцевого самоврядування; 6) надання користувачам інформацією з їхнього запиту інформації про діяльність державних органів і органів місцевого самоврядування; 7) іншими способами, передбаченими законами й (або) іншими нормативними правовими актами, а відносно доступу до інформації про діяльність органів місцевого самоврядування – також муніципальними правовими актами [13].

7. В окремих законодавчих актах передбачена наявність контролю за виконанням права на доступ до владної інформації. Форми контролю різні – апеляції можуть подаватися до адміністративного суду, що приймає остаточне рішення. Канаді апеляції не передбачені,

тому створено Управління Комісара з інформації, що контролює реалізацію Закону. Комісар може провадити розслідування і видавати рекомендації, але не має повноваження видавати розпорядження, що мають обов'язкову силу. Якщо установа рекомендацій не дотримується, то Комісар може звернутися до суду про здійснення судового контролю [8, 67].

8. У багатьох законодавчих актах, які регламентують транспарентність влади, визначається платний чи безоплатний характер повинна мати процедура передачі інформації громадянам. Зрозуміло, та інформація, що поширюється з ініціативи владних установ, вона безкоштовна. Що стосується інформації за запитом громадян, доступ до неї може бути як платним, так і безкоштовним, залежно від встановленого порядку в законі або залежно від характеру який має ця інформація. Так, у Законі Германії «Про ознайомлення з офіційними документами и про доступ до інформації» передбачається певна плата (збори и мито). Збори розраховуються таким чином, щоб між адміністративними витратами, з одного боку, і правом на ознайомлення, з іншого, було пропорційне відношення [12]. В Акті про Свободу Інформації Ірландії це питання регламентується досить детально. Тут записано, що доступ до інформації, за винятком персональної, надається за плату. Первісний запит коштує 15 євро, внутрішній перегляд рішення – 75 євро, а розгляд апеляції Комісаром обходиться заявникові в 150 євро. Більше того, пошук інформації також має свою вартість – 20,95 євро за один витрачений служащим година пошуку [5]. В естонському законі «Про публічну інформацію» визначається, що доступ до інформації забезпечується безкоштовно, за винятком випадків, коли оплата прямих витрат, пов'язаних з видачею інформації, передбачена законом [14].

9. Завершуючи аналіз, варто зазначити, що ті, хто запитує інформацію, як правило, не зобов'язуються законодавчими актами пояснювати підстави свого запиту або підтверджувати свою особистість (крім випадків, коли затребувана персональна інформація або інформація обмеженого доступу).

Висновки. Дослідження спеціалізованої правової бази транспарентності свідчить про достатньо великий і різноманітний досвід вирішення цієї проблеми у різних країнах світу. Зрозуміло, наявність подібних законів не гарантує реальної транспарентності. З іншого боку, у більшості країн існує ще низка документів, які можуть допомогти у становленні інституту транспарентності влади та значною мірою охоплюють суміжні проблеми, без вирішення яких ця інституалізація фактично не можливо. Само тому предметом наступних досліджень може бути вивчення інших форм правової регуляції транспарентності, які було зазначено вище, а також практики їх реалізації в окремих країнах світу.

Список джерел: 1. Монахов В. Российский и зарубежный опыт правового регулирования доступа граждан к правительственной информации. Заключение // Российский и зарубежный опыт правового регулирования доступа граждан к правительственной информации. – Режим доступа до збірника – <http://www.dzyalosh.ru/02-dostup/books/opit/zakluchenie.html>. 2. Романюк С. В. Международный опыт обеспечения транспарентности деятельности органов государственной власти / С. В. Романюк // Международное публичное и частное право. – 2006. – № 2. – С. 56–61. 3. Международные и национальные законодательные акты и стандарты. – Режим доступа до сайту – http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_law/detail.php?ID=24500&SECTION_ID=671. 4. Федеральный закон РФ «Об обеспечении доступа к информации о деятельности государственных органов и органов местного самоуправления». – Режим доступа – <http://www.ifap.ru/ofdocs/rus/access.htm>. 5. Акт о Свободе Информации в Ирландии. Режим доступа – <http://www.svobodainfo.org/info/page/?tid=633200007&nd=458217788>. 6. Ломакин Д. Доступ к информации: сравнительно-правовой анализ на примере России и Канады. – Режим доступа – <http://www.svobodainfo.org/info/page/?tid=633200007&page=17&nd=458200755>. 7. Российский и зарубежный опыт правового регулирования доступа граждан к правительственной информации. – Режим доступа – <http://www.dzyalosh.ru/dostup-books.shtml>. 8. Банисар Дэвид. Свобода информации и доступ к правительственным документам. Обзор законодательства по доступу к информации в мире. – М.: Де Ново, 2004 г. – 160 с.; Свобода информации и доступ к правительственным документам. Обзор законодательства по доступу к информации в мире. – М.: "Privacy International" 2006. – 217 с. 9. Закон Литовской Республики «О праве на получение информации от государственных учреждений и учреждений самоуправления». – Режим доступа – http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_law/detail.php?ID=9569&SECTION_ID=671. 10. Практический кодекс

доступа к правительственной информации (Великобритания). – Режим доступа – http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_law/detail.php?ID=24114&SECTION_ID=671. 11. Закон Норвегии от 19 июня 1970 г. № 89 Об общественном доступе к документам в измененной редакции относительно доступа общественности к документам, находящимся в государственной администрации, более новая редакция – Режим доступа – http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_law/detail.php?ID=24503&SECTION_ID=671. 12. Закон Германии «Об ознакомлении с официальными документами и о доступе к информации» – Режим доступа – http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_law/detail.php?ID=24112&SECTION_ID=671. 13. Федеральный закон России «Об обеспечении доступа к информации о деятельности государственных органов и органов местного самоуправления» – Режим доступа – <http://www.ifap.ru/ofdocs/rus/access.htm>. 14. Закон Республики Эстония о публичной информации. – Режим доступа – http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_law/detail.php?ID=9567&SECTION_ID=671.

УДК – 659.4

Литвиненко Т.Н.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО МЕЖДУНАРОДНОЙ ИНФОРМАЦИИ

Постановка проблемы. В современных процессах глобализации общественной жизни существенно повышается значение информации. Она составляет совокупность данных, необходимых для обеспечения информационных потребностей граждан, общества и государства в определенной сфере жизни или деятельности. Переход от индустриального к информационному обществу является безотлагательной потребностью современности и касается практически всех государств мира [6].

Анализ последних публикаций. Исследованиями в этой сфере занимались такие ученые, как Коломиец В.Ф., Мелюхин И.С., Кулицкий С.П., Почепцов Г.Г. и многие другие.

Анализируя их труды, можно сделать вывод о том, что в настоящее время приоритетными направлениями стратегии информационного развития являются: опережающее развитие информационно-коммуникационной структуры; развитие отечественного рынка информационно-коммуникативных технологий, информационных продуктов и услуг; широкомасштабное использование информационных технологий и сетевых телекоммуникаций в сфере государственного управления; обеспечение информационной безопасности страны, международное сотрудничество в области ИКТ; совершенствование и развитие нормативно-правового регулирования процессов информационного развития; повышение качества образования, уровня научно-технического и культурного развития людей, повышение роли квалификации, профессионализма и способности к творчеству; создание эффективной системы обеспечения прав граждан и общественных институтов на свободное получение, распределение и использование информации [8].

Цель работы – исследование и анализ использования современных коммуникативных технологий в подготовке специалистов по международной информации

Изложение основного материала. Исходя из этих направлений, высшая школа, решая задачу качественной подготовки специалистов по международной информации, способных осуществлять свою деятельность в современных условиях, должна вносить свой вклад в формирование конкурентоспособной личности.

Информационно-коммуникативные технологии стали инструментом, средством интеллектуальной активности и профессиональной деятельности человека. Но, несмотря на то, что с каждым новым поколением они все более приближаются к человеку, ориентируясь на пользователя, для которого данные технологии не самоцель, а лишь средство профессиональной деятельности, их огромные возможности во многом остаются неиспользованными [9].